

C HEPATĪTS

Slimību profilakses un
kontrols centrs

Kas ir hepatīts?

Hepatīts ir aknu iekaisums. Hepatītu var izraisīt toksiskas vielas, pārmērīga alkohola lietošana, daži medikamenti, autoimūnās saslimšanas un infekcijas. Visbiežāk aknu iekaisumu izraisa vīrusi.

Kas ir vīrushepatīts?

Vīrushepatītu izraisa A, B, C, D, E un citi hepatīta vīrusi. Ar A un E hepatītu parasti inficējas, lietojot uzturā piesārņotu pārtiku vai ūdeni. Ar B un C hepatītu inficējas, saskaroties ar inficēta cilvēka asinīm vai citiem ķermeņa šķidrumiem.

Kas ir C hepatīts?

C hepatīts ir infekcijas slimība, ko izraisa C hepatīta vīruss. Saslimšana attīstās dažu mēnešu laikā pēc inficēšanās. Tā var noritēt vieglā formā ar vai bez simptomiem vai kā smagāka saslimšana. Apmēram 20% gadījumu cilvēks atbrīvojas no vīrusa dažu mēnešu laikā pat bez ārstēšanas. Hroniska saslimšana var ilgt mūža garumā un var izraisīt aknu cirozi vai aknu vēzi. Bieži cilvēks nezina, ka ir inficējies ar C hepatītu, jo 55% - 85% gadījumu infekcija norit bez simptomiem. Pret C hepatītu nav vakcīnas.

Kādi ir C hepatīta simptomi?

Ja infekcija norit ar simptomiem, tad pirmās pazīmes parādās divu nedēļu līdz 6 mēnešu laikā pēc inficēšanās.

Simptomātiska akūta C hepatīta pacientiem novēro:

- paaugstinātu ķermeņa temperatūru;
- nespēku un nogurumu;
- apetītes trūkumu, nelabu dūšu, vemšanu;
- diskomforta sajūtu labajā paribē un sāpes vēderā;
- locītavu sāpes;
- tumšu urīnu un gaišus izkārnījumus;
- acu baltumu dzelte un ādas dzelti.

Kā izplatās C hepatīts?

C hepatīta vīruss nonāk vesela cilvēka organismā ar inficēta cilvēka asinīm caur bojātu ādu vai gļotādu. Ar C hepatītu var inficēties:

- lietojot kopīgas šļirciņas, adatas un citus piederumus narkotiku ievadīšanai;
- pārlejot donoru asinis un asins produktus vai veicot orgānu transplantācijas (inficēšanās bieži notika pirms 1992. gada, kad netika plaši veikta asins pārbaude uz C hepatītu);
- ārstniecības un skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanas laikā, ja netiek izmantoti pietiekami apstrādāti un droši medicīnas instrumenti un ierīces;
- seksuālas transmisijas ceļā. Lielāks risks ir vīriešiem, kuriem ir sekss ar vīriešiem, personām, kurām ir dzimumattiecības ar vairākiem partneriem un personām ar seksuāli transmisīvām infekcijām;
- jaundzimušie no inficētas mātes (jaundzimušie ar C hepatītu inficējas aptuveni 2% gadījumu).

C hepatīts neizplatās ar mātes pienu, pārtiku, ūdeni vai saskaroties ar inficētu personu, piemēram, ar apskāvieniem, skūpstiem.

Kā nosaka C hepatītu?

Noteikt C hepatīta infekciju ir iespējams, veicot asins parauga izmeklēšanu, lai noteiktu antivielas pret C hepatīta vīrusu. Antivielu pozitīvais tests norāda, ka cilvēks ir bijis inficējies ar C hepatīta vīrusu, taču tas nenozīmē, ka viņam ir infekcija. Lai apstiprinātu vai izslēgtu infekciju, nepieciešams pārbaudīt asinis uz C hepatīta vīrusa klātbūtni.

C hepatīta eksprestestu bez maksas un anonīmi iespējams veikt HIV profilakses punktos visā Latvijā. Vairāk informācijas meklē: www.spkc.gov.lv sadaļā "HIV profilakses punkti".

Kā ārstē C hepatītu?

Šobrīd pieejama valsts apmaksāta C hepatīta ārstēšana ar tiešās iedarbības pretvīrusu zālēm, kuras atbrīvo no vīrusa vairāk nekā 96% gadījumu. Efektīvai ārstēšanai svarīga pacienta līdzestība.

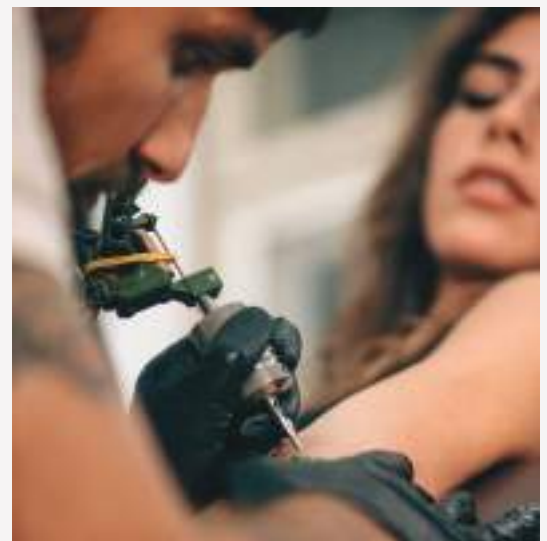
Ārstēšanas kurss ilgst vidēji 12 nedēļas un atkarīgs no C hepatīta vīrusa genotipam un aknu bojājuma stadijas.

Kāda ir C hepatīta profilakse?

Vakcīnas pret C hepatītu nav, taču ir iespējams pasargāt sevi no inficēšanās ievērojot profilakses pasākumus:

- neizmantojiet kopīgas adatas, šļirci vai citus piederumus, piemēram, narkotiku, steroīdu, hormonu vai citu vielu sagatavošanai un injicēšanai, un izvairieties no atkārtotās instrumentu lietošanas;
- nelietojiet personīgās higiēnas vai citus priekšmetus, kas, iespējams, bijuši saskarē ar inficētas personas asinīm, piemēram, skuvekļi, nagu knaibles, zobu birstes vai cukura līmeņa mērītāji;
- neveiciet tetovējumus vai pīrsingus un citas invazīvas procedūras nelicencētās vai neoficiālās iestādēs;
- izvairieties no kontakta ar asinīm dzimumakta laikā un lietojiet prezervatīvus.

Kā rīkoties, ja ir aizdomas par saslimšanu ar C hepatītu?

Vērsieties pie sava ģimenes ārsta, lai veiktu primāru laboratorisku pārbaudi. Nepieciešamības gadījumā ģimenes ārsts ieteiks konsultēties ar aknu slimību speciālistu (hepatologu vai infektologu), lai veiktu plašākus izmeklējumus un uzsāktu ārstēšanu. Jautājiet ārstam par ģimenes kontaktpersonu laboratorisku pārbaudi C hepatītam. Cilvēkiem, kuri ir inficējušies ar C hepatīta vīrusu, ir svarīgi vakcinēties pret A un B hepatītu, lai novērstu citas vīrushepatīta infekcijas.

Ja ārsta padoms nepieciešams ārpus Jūsu ģimenes ārsta darba laika, zvaniet uz Ģimenes ārstu konsultatīvo tālruni – **66 01 60 01**

Tālruņa darba laiks: darba dienās no plkst. 17.00 līdz 8.00, bet brīvdienās un svētku dienās – visu diennakti.

Vairāk informācijas šeit - www.spkc.gov.lv